

Osobní archiv (24)

Článek o revolučních přetiscích po roce 1945 z per Karla Holoubka

Když jsem předával žezlo Postilióna po zániku Komise poštovní historie SČSF nově vzniklé Českomoravské společnosti pro poštovní historii při Svazu českých filatelistů v roce 1990, musel jsme konstatovat, že všechny redakci došlé příspěvky byly otištěny. Redakční zásobník zel prázdnotou. Filatelisté a poštovní historici v té době žili jinými problémy a na psaní neměli ani pomyslení.

V zásobníku zbylo několik příspěvků, u kterých tehdejší vedení SČSF, ale i někteří poštovní historici nedoporučovali otištění. Čert ví, proč. Příspěvky byly prostě citlivé a nehodily se do oficiální linie Národní fronty? Oficiálně se žádaly lektorace, recenze před otištěním. Prakticky všechny příspěvky podobného charakteru zapadly a vrátily se do šuplíků sutorů.

Nyní je jiná doba. Navíc otázka revolučníchh přetisků je stále nedořešena a sběratelsky neprodiskutována. Autor příspěvku Karel Holoubek už bohužel není mezi námi. Ještě když žil, mi dal svolení, že v případě možnosti by uvítal otištění., což činím nyní. Vyndávám text z archivu nezměněně jej zavěšuji na web. Byl napsán někdy v 70 .- 80. letech minulého století, porot je na něj nutno takto nahlížet. Rozhodně přispívá k poznatkům odborníka, který se touto problematikou dost hluboce zabýval. Domnívám se, že jeho zveřejněním mlže být přínosem pro ty, kteří tyto revoluční přetisky po roce 1945 sbírají. není mi známo, zda tento text byl někde otištěn. Pokud ano, myslím, že není na škodu si jej takto připomenout.

Rozhodně to je jeden z oborů české poštovní historie , který potřebuje další bádání

Nové poznatky.

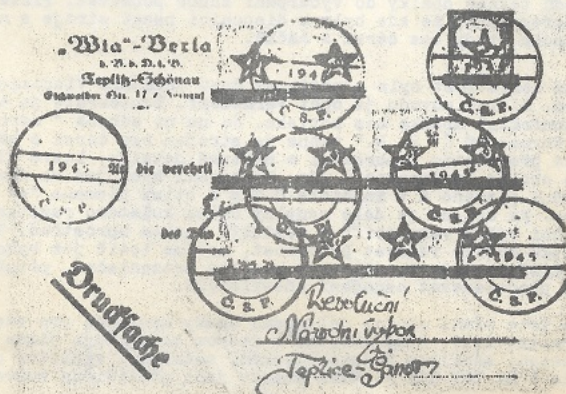
Po revoluci a osvobození českých zemí vznikaly v různých místech a městech přetisky na tehdy používaných známkách, t.j. známkách říše a t.zv. protektorátu. Není to u nás nic nového, v naší poštovní historii máme k tomu dost vzorů. Oficiálních i soukromých.

Filatelisté tyto přetisky začali ihned sbírat. Již tehde, v roce 1945, bylo kolem nich mnoho sporů a různých tahačů. Z toho důvodu se nepodařilo publikovat přehled těchto přetisků a tak se již v roce 1945 začaly objevovat jejich napodobeniny. Kdyby se tehdejší sběratelům, a byla mezi nimi známá jména, podařilo seznam sestavit a publikovat, potom by bylo zamezeno výrobě dalších přetisků nových.

Tato situace vedla k tomu, že se sběratelé začali přiklánět k názoru, že dokladem pravosti přetisků je jeho použití na celistvosti. Záměrně nepoužívám termínu "poštovní" použití. Chci na konkrétním případě ukázat, že nelze každou celistvost brát jako důkaz pravosti. Ze každou je potřeba pečlivě zkoumat. Vždyť razítko z ochoty není žádným novodobým vynálezem. Známe celistvosti s razítky datovanými 5. či 6. května 1945. Jako příklad uvádím dopis se sušickými přetiskem razítkovaným v Brně dne 5. května. Existuje úřední doklad který říká, že první sušické vydání se tisklo ve dnech 7. a 8. května a vydání druhé ještě o pět dní později.

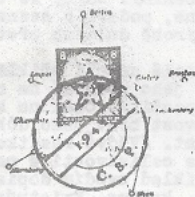
To je ale výrobek jednotlivý, možná v dobrém úmyslu vyrobený pro obohacení vlastní sbírky. Z té se pak po letech, pravděpodobně po smrti původního majitele, dostal do oběhu.

Jelikož byl o tyto celistvosti zájem větší než o samotné známky a přetisky, našli se schopní obchodníci, kteří dovedou nabídnout žádané zboží. Proto chci naše odběratele informovat a celistvosťech, které se objevily, a které se díky spolupráci se sběrateli ze západu naší republiky podařilo identifikovat. Proto hned v úvodu musím poděkovat MUDr. Váslavu Müllerovi, který jako první hlásil svůj náález a také své podezření.

Z vyobrazení vidíte, že obálka je velice pěkná, má všechny atributy, které by dopis z revoluční doby měl mít. Obálka je jistě originální. Za další nálezy pak musím poděkovat Jiřímu Johnovi a ing. Josefu Hrdšovi. Ti předložili další celistvost tentokrát z Varnsdorfu.

Der Bürgermeister
der Stadt Varnsdorf

Kennen Sie schon Varnsdorf?

Otto Hauptmann
obchodník,
Varnsdorf

C.E.I.

Zajímavým znakem těchto dvou celistvostí jejichž vyobrazení přináším, je natištěná adresa původního uživatele z obou míst z našeho pohraničí a tedy v jazyce německém. U obálky z Teplic také v tradičním kurentu. Nepochybuji, že jsou skutečně originálem, že jejich majitelem byly zhotoveny a tedy i používány v době okupace obou míst. Použití těchto obálek dává celistvostem punc pravosti, protože po osvobození bylo běžným zvykem z úsporných důvodů takové obálky do vyčerpání zásob používat. Právě tak je samozřejmostí, že zde byly k dispozici psací stroje s německou abecedou, tedy bez čárek a háčků.

Třetí celistvost byla s odstupem času ohlášena Vladimírem Markusem. Místem původu je opět Varnsdorf. Tentokrát je to obyčejná konfektní obálka bez potisku. Je na ní adresa "Národní výbor Varnsdorf Č. S. R." psána je strojem bez čárek a háčků jako je na předchozím vyobrazení a některé detaily, které vidíte na této obálce, naleznete i zde. Upozornil bych jen na dva: nedištěné písmeno R v iniciále Č.S.R a otisk písmene "s" ve jméně města. Na obálce je dále neúplný otisk kulatého razítka "Místní národní výbor Varnsdorf" s městským znakem uprostřed. Tomuto razítku musíme věnovat pozornost, nevíme totiž jak bylo výrobcem myšleno, zda to mělo být razítko prezentační, příchozí, či mělo představovat označení odesílatele.

I na této třetí obálce nalezneme znaky společné pro všechny tyto celistvosti. Mimo razítka o kterém se zmiňuji jinde je to vyplacení zásilkem říšskoněmeckými známkami, výplatní portrétní serie / Mi 781-802 /. Tyto známky jsou přetištěny tmavou hvěz-

dou ve které je negativní, bílý, srp a kladivo. Hvězda je skoro ve všech případech stojící, umístěná v dolní polovině hlavy, přes Hitlerův obličej. Provedení se zdá být ve všech případech stejné, i když je použita k přetisknutí známek různých hodnot. Též použitá barva, i když její intenzita kolísá, jeví se ve všech případech jako stejná.

Přetisky se liší pouze provedením linek na nápisích, které jsou na říšských známkách dole.

Linky jsou ve třech variantách. Ta jedna tučná je z obálek z Teplic. Z Varnsdorfu máme škálu bohatší. Je to jedna silná, nebo dvě tenké. A na poslední zjištěné obálce z Varnsdorfu tyto linky chybí vůbec.

Na vedlejších ukázkách, které jsou pro názornost zhruba ve dvojnásobném zvětšení, můžete srovnávat provedení variant z jednotlivých lokalit, abyste si mohli udělat svůj úsudek sami.

Linky jdou průběžně přes více známek. Na obálcích z Varnsdorfu to ukazuje dvojice známek, na obálcích z Teplic je vylepena dokonce čtyř a pětipáka.

Dalším prvkem, který vše zrazuje, je razítko. Gumové s průběžným můstkem, velikosti 33 mm. V datovém můstku je letopočet 1945. Nahoře nad můstkem je razítko jednokruhové, dole pod můstkem je dvoukruhové a zde v mezikruží jsou iniciály C. S. P. Všimněte si, že po stranách můstku je vnější kružnice zdvojená. Není v něm žádný domicil. Bylo znárodněno a při odstraňování názvu domovského poštovního úřadu byla nahoře odstraněna i vnitřní kružnice. Tyto případy známe z jiných razítek. Proč však bylo znárodněno, když dole v mezikruží je již umístěna iniciála československé pošty. Razítka na obou skupinách celistvostí mají několik stejných nedokonalostí. Ty umožňují potřebné srovnání a dosti jednoznačnou identifikaci. Závěr pak je, že se jak u celistvostí varnsdorfských, tak i teplických jedná o použití jednoho a téhož razítka.

Možná že když výrobce těchto celistvostí získal v pohraničí originální německé obálky, našel zde i nějaké razítko "Wir sind frei" používané v tehdejších Sudetech v roce 1939. Provedení těchto razítek totiž výše uváděné razítko připomínají.

Další, na co bych chtěl upozornit, je výše frankatury. Na všech obálkách které mi byly předloženy, je vylepeno známek za jednu marku. Podle běžného přepočtu by stačilo mnohem méně. Navíc se vždy jedná o dopis v místě, za který se vyplácelo podle tehdejšího tarifu 80 haléřů. Tak že i tento znak, vysoké pře frankování, signalizuje že ve všech případech tyto celistvosti pocházejí z jednoho místa.

Shrme tedy všechny tyto poznatky. Hodnotíme všechny citované celistvosti jako výrobek pocházející z jedné dílny a vyrobeny na oklamání sběratelů, k jejich škodě. Proto také na ně naše čtenáře upozorňujeme.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem vpředu jmenovaným sběratelům, kteří na tyto výrobky upozornili. Umožnili tak shrnout poznatky z různých míst a jejich porovnání. Možná že některý z našich čtenářů, sběratelů tohoto oboru má ještě další, podobné poznatky. Proto bych je žádal, aby se připojili a o svoje celistvosti doplnili tento přehled. Již předem za spolupráci děkuji jak jménem svým, tak jménem mnoha dalších sběratelů.

Holoubek

